

**Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті
Жалпы және қолданбалы психология кафедрасы**

**ГЕНДЕРЛІК ЖӘНЕ ДИФФЕРЕНЦИАЛДЫ
ПСИХОЛОГИЯ ПӘНІ БОЙЫНША ҚОРЫТЫНДЫ
ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

«6В03107 - Психология» білім беру бағдарламасы

семестр – 6

2025-2026 оқу жылы

Оқытушы: Адилова Э.Т.

«Гендерлік және дифференциалды психология» пәні бойынша қорытынды емтихан бағдарламасы

Емтиханға арналған тақырыптар: оқу жоспарында көрсетілген тақырыптар емтиханға шығарылады. Тақырыптық мазмұн барлық жұмыс түрлерін қамтиды: дәрістер мен семинарлардың тақырыптары, сонымен қатар студенттердің өзіндік жұмысына арналған тапсырмалар.

Қорытынды емтихан ЖАЗБАША (офлайн) формада өткізіледі.

Оқыту нәтижелері:

Бағдарламаны меңгеру қорытындысы бойынша білім алушы келесі оқу нәтижелеріне ие болады:

- Психологиядағы гендерлік ерекшеліктерін мінез-құлықта, ерлер мен әйелдердің арасындағы қатынастарда көрсетуге тән негізгі ұғымдар туралы теориялық білімдерін қалыптастыруға.
- гендерлік психологияның заманауи зерттеулерінің нәтижелерін бағалау; - түрлі жас кезеңдеріндегі гендерлік сипаттамаларды түсіну; - гендерлік айырмашылықтарды және гендерлік қатынастарды талдау;
- алынған білімді ерлер мен әйелдерге арналған психологиялық жұмыстарға қолдануға, гендерлік ерекшеліктерін ескере отырып, қолданбалы міндеттерді шешуге;
- гендерлік психологияның теориялық және әдіснамалық принциптерін ғылым ретінде қолдану қалыптастыруға бағытталған психологиялық жоба және бағдарлама құрастыру және оларды өз кәсіби даму кезеңдерінде қолдана алу;
- негізгі жалпы психологиялық құбылыстарды білу және түсіну;
- гендерлік психологияны одан әрі зерделеу үшін сатып алынған ұғымдар пайдаланылады; - практикалық психологиялық мәселелерді шешуде гендерлік психологияның жалпы методологиялық принциптерін талдау;
- психологиялық ғылымның дамуының негізгі бағыттарын, негізгі ұғымдарды және гендерлік психологияда қолданылатын ең танымал психологиялық бағыттарды, зерттеу әдістерін ұсынатын ғалымдарды ажырата білу.

Емтиханға дайындалу үшін емтихан тақырыптарының тізімі

1. Гендерлік психологияға кіріспе. Гендерлік психология пәні. Гендерлік психологиядағы жыныстар стратификациясы.
2. Заманауи қоғамдағы гендерлік қарым-қатынас. Жыныстардың сегрегациясы және конвергациясы туралы түсінік. Искерлік әлемдегі ерлер және әйелдер.
3. Тұлғаның гендерлік сипаттамасы. Гендерлік сәйкестік. Гендерлік сәйкестіктің пайда болу этаптары. Әлеуметтік ғылыми теория. Когнитивті даму теориясы.
4. Феминизм тарихы және теориясы. XX ғасырдағы феминизмнің үш «толқыны». XXI ғасырдағы гендерлік бөліну.
5. Отбасылық қарым-қатынас. Қоғам ұяшығы ретіндегі отбасы түсінігі. Әлеуметтік институт ретіндегі отбасы қиыншылықтары.
6. Жыныс психологиясы. Жыныстың дифференциалды психологиясы. Жыныстық дифференциацияның биологиялық механизмдері.
7. Күрделі өмірлік жағдайларда қорғаныс механизмдері мен жауап беру стильдер жұмысының жеке ерекшелігі
8. Гендерлік қатынас психологиясы. Тұлғааралық әсерлесу жүйесіндегі гендерлік қатынас.
9. Гендерлік әлеуметтену. Гендерлік әлеуметтенудің негізгі механизмдері және институттары.
10. Этномәдени фактор бойынша топтық айырмашылықтар
11. Гендерлік сәйкестік. Гендерлік сәйкестік құрылымы. Гендерлік сәйкестікті үйренуге ғылыми тұрғыдан келу.
12. Функционалдық асимметриямен байланысты жеке айырмашылықтар
13. Функционалдық асимметриямен байланысты жеке айырмашылықтар
14. Стильдік сипаттамаларға байланысты жеке айырмашылықтар
15. Психикалық процестердің, қабілеттердің және интеллекттің ерекшеліктерімен байланысты жеке айырмашылықтар

Әдебиеттер және ресурстар

1. Гендерная психология: Учебное пособие / Т.В. Бендас. - Санкт-Петербург: Питер, 2021. - 432 с.
2. Андронникова О.О. Гендерная дифференциация в психологии. М.: Инфра-М, 2022. – 264 с.
3. Под общ. ред. Ключко О.И. - Гендерная психология и педагогика. Учебник и практикум для бакалавриата и магистратуры - М.: Издательство Юрайт - 2019 – 404 с.
4. Козлов В.В., Шухова Н.А. Гендерная психология. М.: Издатель Петросян А.С., 2022. – 296 с.
5. Гендерная психология. 2-е изд. / Под ред. И.С. Клециной. - СПб.: Питер, 2019. — 496 с.
6. Андронникова О.О. Гендерная дифференциация в психологии: Учебник / Новосибирский государственный педагогический университет. - 1. - Москва: Вузовский учебник, 2023. - 264 с.
7. Практикум по гендерной психологии / Под ред. Клециной Е.И., — М., 2003. — 345 с.
8. Анастаси А. Дифференциальная психология. — М.: Апрель-Пресс, 2001. — 745 с.
9. Ильин Е.П. Дифференциальная психофизиология мужчины и женщины. — СПб.: Питер, 2002. — 544 с.
10. Кондрашихина О.А. Дифференциальная психология: Учеб. пос. - К.: Центр учебной литературы, 2009. - 232 с.

1. <http://elibrary.kaznu.kz/ru>
2. <http://znanium.com/catalog/product/367220>
3. <http://znanium.com/catalog/product/552939>

ЕМТИХАНҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК НҮСҚАУЛАР

Емтихан – жазбаша

Емтихан форматы - офлайн

Тапсырмалар әр студент үшін жеке болады: 3 сұрақ.

Тапсыру күні мен уақыты: қысқы емтихан сессиясының кестесіне сәйкес болады. Тапсырманы орындау уақыты: (2 сағат)

Пән бойынша баға қою критерийлері 1-ші сұрақ 30 баллмен бағаланады, 2 және 3 сұрақтар бойынша 35 балл Сіз, барлығы максимум 100 ұпай жинай аласыз.

Емтихан жұмыстарын бағалау білім алушының жауабының толықтығын ескере отырып, 100 баллдық шкала бойынша жүргізіледі:

Сұрақ	Критерий / балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
		Өте жақсы 90-100 (27-30)	Жақсы 70-89 (23-26)	Қанағаттанарлық 50-69 (18-22)	Қанағаттанарлықсыз	
				25-49 (7-17)	0-25 (0-7)	
1-сұрақ 30 балл	Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	Өте жақсы баға сұрақтың толық ашылуын (алынған білім шегінде), әрбір тұжырым мен қорытындының егжей-тегжейлі дәлелденуін, логикалық әрі дәйекті құрылуын, сондай-ақ аудиториялық сабақтарда өткен тақырыптардың нақты мысалдарымен расталуын қамтитын жауап үшін қойылады.	Жауап толық, алайда ұсынылған кейбір сұрақтар бойынша мәселелердің толық ашылмауын қамтиды. Мұндай жауапта негізгі ережелер қысқартылған, үстірт дәлелдермен ғана негізделеді, баяндау композициясында диспропорциялар байқалады, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігі бұзылады. Сонымен қатар жауапта теориялық ережелерді жеткізуде стилистикалық және аудиториялық қателіктерге жол берілуі, сабақтарда әзірленген терминдер мен дұрыс конспектілердің қолданылмауы мүмкін	Қанағаттанарлық баға сұрақтарға жалпы жауап берілгенін көрсетеді, алайда олардың мазмұны толық ашылмайды және алынған білім шегінде жүйелі түрде негізделмейді. Жауапта негізгі ұғымдар мен ережелер аталғанымен, олардың өзара байланысы жеткілікті деңгейде көрсетілмейді, дәлелдер үстірт сипатта болып, қорытындылар әлсіз тұжырымдалады. Материалды баяндауда логикалық және құрылымдық дәйектілік жиі сақталмайды, аудиториялық сабақтарда қарастырылған мысалдар сирек немесе формалды түрде ғана қолданылады, терминологиялық және стилистикалық қателіктердің болуы мүмкін.	Қанағаттанарлықсыз баға сұрақтардың мазмұнын ашылмағанын немесе елеулі түрде бұрмаланғанын көрсетеді. Жауапта негізгі ұғымдар мен теориялық ережелер дұрыс берілмейді, себеп-салдарлық байланыстар көрсетілмейді, дәлелдер мен қорытындылар жоқ немесе логикалық тұрғыдан негізделмеген.	Материалды баяндау жүйесіз, құрылымсыз сипатта болады, аудиториялық сабақтарда өткен тақырыптармен байланыс орнатылмайды, ғылыми терминология дұрыс қолданылмайды немесе мүлде қолданылмайды, айқын методологиялық және стилистикалық қателіктерге жол беріледі.
Сұрақ	Критерий / балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
		Өте жақсы 90-100 (30-35)	Жақсы 70-89 (23-29)	Қанағаттанарлық 50-69 (18-22)	Қанағаттанарлықсыз	
				25-49 (7-17)	0-25 (0-7)	
2-сұрақ 35 балл	Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға толық әрі дәл	таңдалған әдістеме мен технологияны практикалық тапсырмаларға негізінен дұрыс қолданады,	әдістеме мен технологияны практикада қолдануға талпыныс жасалғанымен, қолдану формалды	таңдалған әдістеме мен технология практикалық тапсырмаларға қолданылмайды немесе қате қолданылады;	тапсырмалардың орындалуы мақсатқа сәйкес келмейді, алынған нәтижелер талданбайды және теориялық негіздеме берілмейді

		колдана алады; әдістемелік қадамдар саналы түрде негізделіп, олардың мақсатқа сәйкестігі көрсетіледі; практика барысында алынған нәтижелер талданып, себеп-салдарлық байланыстар айқын ашылады, шешімдер аудиториялық сабақтарда меңгерілген теориямен және нақты мысалдармен дәйекті түрде дәлелденеді.	алайда жекелеген кезеңдердің негіздемесі толық емес немесе талдау тереңдігі жеткіліксіз; нәтижелер сипатталады, бірақ олардың теориялық тұғырлармен байланысы барлық жағдайда жүйелі түрде ашылмайды.	сипатта болады; тапсырмалардың орындалуында қателіктер кездеседі, әдістемелік логика толық сақталмайды, алынған нәтижелерді талдау үстірт және дәлелсіз беріледі.	әдістемелік талаптар сақталмайды.	
Сұрақ	Критерий / балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
		Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттанарлықсыз	
		90-100 (30-35)	70-89 (23-29)	50-69 (18-22)	25-49 (7-17)	0-25 (0-7)
3-сұрақ 35 балл	Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға толық әрі дәл сәйкестігі көрсетіледі; қолдану логикасы кезең-кезеңімен талданып, әрбір әдістемелік шешімнің негіздемесі беріледі; алынған нәтиже теориялық қағидалармен және аудиториялық сабақтарда қарастырылған үлгілермен байланыстырыла отырып, жан-жақты және дәйекті түрде дәлелденеді.	әдістеме практикалық тапсырмаға жалпы дұрыс қолданылған, алайда жекелеген қадамдардың негіздемесі толық ашылмайды; талдау бар, бірақ оның тереңдігі жеткіліксіз; алынған нәтиженің теориялық және практикалық негіздемесі ішінара сипатталады.	әдістемені практикалық тапсырмаға қолдану формалды сипатта болады; талдау үстірт жүргізіліп, алынған нәтиженің негіздемесі жеткіліксіз немесе жүйесіз беріледі; әдістемелік логикада қателіктер мен олқылықтар кездеседі.	таңдалған әдістеме ұсынылған практикалық тапсырмаға сәйкес келмейді немесе қате қолданылған; талдау жүргізілмейді не мазмұндық тұрғыдан негізделмейді.	алынған нәтиже дәлелденбейді және теориялық негіздемемен байланыстырылмайды.